

Pestprotocol OBS Jan Ligthart

Vastgesteld door MR op: 16-10-2025

Bij OBS Jan Ligthart geloven wij dat ieder kind het recht heeft op een veilige, respectvolle en positieve leeromgeving. Wij werken samen als kinderen, ouders en team, aan het creëren van een schoolklimaat waarin 'plezier in leren' hand in hand gaat met persoonlijke groei. Verschillen zijn welkom en leerlingen worden gestimuleerd om eigenaarschap te nemen over hun eigen gedrag en sociale relaties. Pesten hoort niet bij een school waar veiligheid, respect, verbinding en positiviteit waarden zijn.

Deze visie betekent dat dit pestprotocol niet alleen gericht is op het bestrijden van pesten, maar vooral op het voorkomen ervan en op het bevorderen van een schoolcultuur waarin ieder kind veilig is, zich gewaardeerd voelt en kan groeien.

Wij streven naar een veilig schoolklimaat, waarbij ons doel is: "Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen". We besteden structureel aandacht aan positieve groepsvorming en de sociaal-emotionele ontwikkeling, waarbij we nastreven dat kinderen met plezier naar school gaan en pesten wordt voorkomen. Aan de hand van onze kernwaarden veiligheid, toekomstgericht, verbinding en positiviteit werken we aan een prettig en veilig klimaat waarin duidelijk is wat we van elkaar verwachten. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen elkaar aanspreken wanneer zich ongewenste situaties voordoen. Aan het begin van elk schooljaar worden er in iedere groep, aanvullend op de schoolregels, groepsafspraken gemaakt. Deze afspraken worden samen met de leerlingen gemaakt, waardoor er een groter draagvlak ontstaat. Door elkaar te steunen en een goed rolmodel (of voorbeeld) te zijn stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Kwink als preventiemiddel

Op OBS Jan Ligthart gebruiken we Kwink als leidraad voor sociaal-emotioneel leren. Kwink helpt ons om pesten te voorkomen en versterkt de kernwaarden van onze school. We werken met de vijf SEL-competenties:

- Besef van jezelf;
- Besef van de ander
- Keuzes maken;
- Zelfmanagement;
- Relaties hanteren

Door de jaarplanning van Kwinklessen, de "Kwink van de week", de zichtbare Kwinkmuur en de overdracht van de les naar praktijk, zorgen we dat de waarden van Kwink zichtbaar en voelbaar zijn gedurende de schooldag. Leerkrachten signaleren door middel van Kwink mogelijke knelpunten; de groep wordt aangesproken op samen verantwoordelijkheid nemen, ouders worden actief betrokken.

Pesten kan helaas voorkomen op iedere school, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en ouders;
- De school moet proberen pesten te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld;
- Als pesten zich voordoet, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen;
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak;
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, is de inschakeling van de anti-pestcoördinator nodig;
- De anti-pestcoördinator kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Definitie van pesten

Pesten is het herhaaldelijk of langdurig uitoefenen van geestelijk en/of lichamelijk geweld door een persoon of groep tegen één of meer medeleerlingen. Het gaat om gedrag dat iemand schade toebrengt en waarbij de ander zich niet goed kan verdedigen, ook niet als die dat probeert. De pester vertoont gedrag dat de ander mentaal of fysiek kan kwetsen.

Verschil pesten en plagen

Bij plagen is er sprake van incidenten en van een gelijke machtsverhouding. Er is geen winnaar of verliezer en het slachtoffer is in staat zichzelf te verdedigen. Het slachtoffer loopt geen (blijvende) psychische en/of fysieke schade op.

Vormen van pesten

Er zijn veel verschillende vormen van pesten, enkele voorbeelden:

- stukmaken, afpakken en /of verstoppen van eigendommen, zoals een klasgenoot scheurt je schrift kapot of verbergt je rugzak zodat je die niet kunt vinden;
- naroeppen, uitlachen en/of belachelijk maken, zoals iemand roept constant nare opmerkingen of lacht hardop om iets wat je zegt of doet;
- Schelden of scheldnamen geven, zoals een leerling noemt een ander steeds "gek" of "sukkel" en blijft die naam gebruiken;
- Nadoen, imiteren, bij voorkeur sterk overdreven, zoals een leerling die op een overdreven manier nadoet hoe een ander loopt, praat of handgebaren maakt, zodat iedereen erom lacht en de leerling zich belachelijk voelt.
- Uitsluiten van groepsspel of sportactiviteit, doodzwijgen, zoals een leerling mag niet meedoen met voetbal tijdens de pauze of de groep negeert je bewust;
- Fysiek geweld, zoals een leerling duwt, slaat of schopt een klasgenoot tijdens de pauze, of stoot iemand expres om zodat die valt.
- Afpersing, zoals dwingen om geld of spullen af te geven of iets voor de pester te doen;

- Digitaal pesten, zoals: iemand stuurt nare berichten, verspreidt foto's of filmpjes zonder toestemming of plaatst beledigende berichten op social media.

Schoolregels

Doordat we de methode Kwink gebruiken, staat er wekelijks een Kwink van de week centraal. Tussen het aanbieden van de kwinkslagen zit een aantal weken. Deze kwinkslagen hangen door de school. Hieraan zijn onze schoolregels gekoppeld.

Onze schoolregels zijn:

1. We gedragen ons rustig binnen de school;
2. We gebruiken de aardigspreker en luisteren naar elkaar;
3. We kiezen ervoor elkaar geen pijn te doen;
4. We gaan op een goede en nette manier met spullen om;
5. We houden rekening met elkaar.

Aanpak van pesten

Wij proberen zoveel mogelijk preventief te werken als het over pesten gaat. Dit doen we onder meer door aandacht te besteden aan de volgende facetten:

- Schoolcultuur/ groepsklimaat: Hieronder vallen alle maatregelen, die door directie en leerkrachten genomen worden, waardoor de sfeer op school en het pedagogisch klimaat in de groep verbeteren. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar. In een positief klimaat waarin plezier en waardering een belangrijke rol spelen, bereiden we de kinderen voor om vol vertrouwen een eigen plek in de maatschappij in te nemen.
- Stimuleren van voorbeeldgedrag leerkrachten: Het voorbeeld van de leerkrachten (en de ouders) is van groot belang. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen. Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.
- Een goed leerlingvolgsysteem en leerlingbegeleiding: Drie keer per jaar worden alle kinderen met de Intern Begeleider (ib'er) besproken. Tevens gebruiken we het observatiesysteem Sociaal emotioneel functioneren van Leerling in Beeld. De leerlingen (groep 5 t/m 8) vullen jaarlijks de vragenlijst in. Indien nodig kan de leerkracht gebruikmaken van het groepsplan gedrag in Parnassys om het onderwijs- en begeleidingsaanbod af te stemmen op de behoeften van de groep.
- Het hanteren van duidelijke gedragsregels: Een effectieve methode om pesten binnen de school te stoppen, is het stellen van regels en het maken van afspraken met de leerlingen. Hier gebruiken we schoolregels, groepsafspraken en Kwink voor.
- Verantwoordelijkheid en signaleren: Het is belangrijk dat de kinderen weten dat zij ook een verantwoordelijkheid hebben om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. De regel van "klikken" is hier niet van toepassing. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. Het signaleren van pestgedrag is niet altijd even gemakkelijk. Het gebeurt vaak achter de rug van de leerkracht om en soms onderhuids.

- Lesmethode: Op onze school gebruiken we de methode Kwink en Kwink burgerschap om de sociale vaardigheden te ontwikkelen. Daarnaast kunnen we eventueel passende projecten inzetten voor bijzondere omstandigheden. Denk daarbij aan overlijden en pesten binnen de klassensituatie.
- Ouders: De inbreng van de ouders blijft beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school. Het is dus niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Bij pestgedrag zullen in eerste instantie de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de betrokken ouders.

Onze directe aanpak bij pestgedrag en ruzie

Stap 1: Er eerst zelf (samen) uit komen. Daarvoor hebben we de volgende afspraken:

- Als iemand mij plaagt vraag ik hem/ haar daarmee te stoppen.
- Als het niet helpt vraag ik de juf of meester om hulp.
- Als we ruzie hebben, dan wordt dit uitgepraat.
- Als iemand voor de klas tegen ons praat, dan zijn wij stil.
- Als iemand de beurt krijgt van de juf of meester, luisteren we.

Stap 2: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Stap 3: Bij herhaaldelijk ruzie/pestgedrag benoemt de leerkracht duidelijk het gewenste gedrag en houdt een gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. Er wordt ook met de leerlingen in de klas gesproken, zodat ook de rol van de zwijgende groep duidelijk wordt voor de kinderen. Bij herhaling van het gedrag wordt er een notitie gemaakt in ParnasSys. De ouders worden hiervan op de hoogte gebracht en er zal een gesprek plaatsvinden.

Stap 4: Is het zo dat de bovenstaande stappen geen resultaat hebben en er grensoverschrijdend gedrag wordt getoond dan gaan wij over tot het protocol schorsing en verwijdering. [Protocol schorsing en verwijdering Scholengroep IJsselgraaf \(1\).pdf](#)

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Begeleiding gepeste leerling

- We tonen medeleven en luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest;
- We gaan na hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten;
- We laten de leerling inzien dat je soms ook op een andere manier kunt reageren;
- We gaan na welke oplossing het kind zelf wil;
- We benadrukken de sterke kanten van het kind;
- We stimuleren het dat de leerling zich anders opstelt;
- We praten met de ouders van het kind;
- We plaatsen het kind niet in een uitzonderingspositie door het te overbeschermen;
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

Begeleiding pester

- We praten met de pester en we zoeken naar de reden van het pesten;
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft;
- We praten met de ouders van het kind;
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD;
- We faciliteren een herstelgesprek waarin de pester de kans krijgt de gepeste leerling te erkennen, zijn/haar gedrag te bespreken en excuses aan te bieden;
- We spreken bij herhaling de pester er weer op aan.

Begeleiding grote groep

- We maken het probleem bespreekbaar in de groep;
- We stimuleren dat de kinderen een eigen standpunt innemen en eventueel partij trekken voor de gepeste leerling;
- We bespreken met de leerlingen dat "meedoen" met de pester meestal kan leiden tot verergering van het probleem;
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft;
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Gemeente, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Neem het probleem van je kind serieus;
- Houdt de communicatie met je kind open, blijf in gesprek met je kind;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- Door positieve stimulering en "schouderklopjes" kan zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van de pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Weet dat elk kind de kans loopt om een pester te worden;
- Maak je kind bewust van wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan je kind;
- Stimuleer je kind tot meedoen aan sociale activiteiten, zoals een sport of club;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak je kind duidelijk dat je achter beslissingen van de school staat;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen);

- Voortdurend in een niet- passende rol worden gedrukt;
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt;
- De omgevingsfactoren zoals: thuissituatie, schoolsituatie, vrienden, omgeving;

Aan alle ouders:

- Neem zowel de ouders van het gepeste kind als de ouders van de pester serieus;
- Stimuleer je kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer je kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer je kind voor anderen op te komen;
- Leer je kind voor zichzelf op te komen;

Anti-pestcoördinator

We hebben op onze school een anti-pestcoördinator: Daphne van den Dikkenberg. Deze coördinator gaat zich specialiseren in het voorkomen en doorbreken van pestgedrag en fungeert als aanspreekpunt voor leerkrachten, ouders en leerlingen wanneer het pestgedrag ondanks eerdere interventies niet stopt.

Vertrouwenspersoon

Op onze school zijn er twee vertrouwenspersonen: Daphne van den Dikkenberg en Fieke Jolink. Een vertrouwenspersoon is er binnen de school voor iedereen die een klacht heeft over school of iets wat speelt op school. De contactpersonen zijn het aanspreekpunt voor klachten over de schoolsituatie: bijvoorbeeld over (cyber)pesten, intimidatie, roddels, discriminatie, agressie, enzovoorts. De contactpersonen zijn er voor ouders, leerlingen en collega's. De contactpersonen zijn geen mediator, maar staan degene die een klacht heeft bij. Zij luisteren, nemen het verhaal serieus en helpen de klager de juiste route te volgen. De contactpersonen zijn dus een laagdrempelig aanspreekpunt op school bij klachten over de schoolsituatie. Bij alle aan school gerelateerde kwesties (organisatorisch, didactisch, pedagogisch) die iemand niet met de betrokkene kan of durft af te handelen kun je terecht bij de externe vertrouwenspersoon. Zij ondersteunt ouders/verzorgers, leerlingen en personeelsleden bij vragen en klachten over pesten, discriminatie, agressie, geweld, onderwijskundige zaken of over machtsmisbruik e.d. De extern vertrouwenspersoon kan benaderd worden door de intern vertrouwenspersoon van de betreffende school, maar je kunt haar ook rechtstreeks benaderen.

De extern vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen voor Stichting IJsselgraaf is:

Yvonne Kamsma

tel: 06 140 016 72

e-mail: yvonne.kamsma@ijsselgroep.nl

Borging protocol

Elk jaar wordt het protocol nagelopen met het hele team en door de anti-pestcoördinator. Tweejaarlijks wordt het protocol in januari besproken en goedgekeurd door de MR.